

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1000. Usque Ad Annum 1063

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1761

VD18 90117956

§. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66323](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-66323)

cit, Gregorio par pari reddidit. Ceterum horresco legens Gregorii septimi epistolas, & videns excommunicationis fulmina undique & continuo ruere, Episcoposque in Longobardia, in Germania, in Francia depositos.

§. XVIII.

Malum ingentem in modum auctum est, quod Gregorius VII. jus infligendi pœnas spirituales jure inferendi pœnas temporales, ad Pontificem non pertinente, confirmare intenderit. Alii ante Gregorium eandem viam tentaverant. Notavi, Episcopos brachii sacerularis auxilium expetiisse, ut peccatores ad subeundam pœnitentiam compellerent, & Papas ante annos plus quam ducentos de Jure Regorum auctoritate Ecclesiastica voluisse decernere. Gregorius VII. has regulas amplexus, & plus ultra progressus, publice asserere non dubitavit, sibi Papæ Reges Ecclesiæ rebelles deponendi potestatem esse, quam Jurisdictioni Fideles excommunicandi superstruebat; quia excommunicati vitandi sunt, nullum cum iis habent.

habendum commercium, nec iis col-^{2. 2. 10.} loquendum, & ne quidem, jubente Apostolo, *Ave* eis dicendum. Ergo Rex excommunicatus ab omnibus deferendus est, non amplius licet ei obediere, non mandata recipere, non ad eum accedere; ab omni Christianorum societate exclusus est. Equidem Gregorius VII. de hac Quæstione nullum Decretum edidit; id Deus non permisit. In nullo Concilio, in nulla Epistola Decretali diserte pronunciavit, Jus esse Pontifici Reges dejiciendi, sed hanc propositionem certam ac constantem esse præsumpsit, sicut quasdam alias, æque ac istam debili fundamento nixas, quas ipse extra dubium positas credebat. Paucis, omissa quæstione Juris agere cœpit, & destinata exequi.

Fatendum etiam, cunctos illa æta- *Greg. IV.*
te his præjudiciis usque adeo inhæ- *ep. 2. hist. lib.*
fisse, ut Henrici Regis * Fautores * *LXII. §. 36.*
compulsi sint dicere, Supremos Prin- *Henrici IV.*
cipes excommunicari non posse. At *Imperato-*
Gregorius VII. facile demonstrabat, *ris.*
potestatem ligandi atque solvendi

Hist. Eccles. Tom. XIV. Ll. Apo-

Apostolis datam, esse universalem, a qua tam parum Principes, quam privati eximerentur. Error vero in eo positus erat, quod Gregorius inde conclusiones exorbitantes erueret; videlicet ex eo, quod Ecclesiæ esset de causis spiritualibus judicare, multo magis eidem competere, de temporalibus judicare. Minimum Exorcistam Imperatore superiorem esse, quia Dæmonibus imperaret. Regnum esse opus Diaboli, superbiæ humanæ superstructum, econtra Sacerdotium

Hijt. lib. L. opus esse Divinum. Tandem abje-

§. 34.

Etissimum Christianorum, virtutis amantem, verius Regem esse quam Regem criminibus oneratum, quod hujusmodi Princeps non amplius Rex, sed Tyrannus esset. Effatum, quod

*Nic. I. epist. olim Nicolaus I. Gregorio VII. antiqui-
advent. to. 8.*

Conc. p. 478. or protulerat, atque ex libro Apocry-

*Conc. Apost. pho Constitutionum Apostolicarum,
lib. VIII. c. 2.*

ubi ipsa verba leguntur, excerptum videtur. Potest quidem huic propositioni sensus bonus tribui, si dicatur esse *Hyperbole*, ut quando dicimus, hominem impium esse non hominem.

Sed

-eqA 1.1

Sed secundum sensum hujusmodi Hyperbolicæ dictionis in aëtu operari non licet. Nihilominus hoc posito fundamento Gregorius VII. Regulam universalem statui posse putabat, ad servandum legitimum rerum ordinem Ecclesiæ esse Coronas distribuere, & Reges judicare. Præterea arbitrabatur, omnes Principes Christianos Ecclesiæ Romanæ Vasallorum vinculo esse adstricatos, cui sacramentum fidelitatis præstare & tributum solvere tenerentur. Argumenta, quibus ipse innixus Romanum Imperium & pleraque Europæ Regna sibi Vectigalia facta esse affirmabat, suo loco re-
Hist. lib.
LXIII.

Hist. lib.
LXIII.

Jam quæ ex his principiis sequantur videamus. Regnat Princeps, corona indignus, plurimorum criminum reus, qualis erat Henricus IV. Rex Germaniæ, non enim ego is sum, qui nocentem defendere cogitet. Vocabatur Romam, ubi vitae suæ rationem reddat, non venit. Sæpius frustra vocatum Papa excommunicat, ille Censuram contemnit. Papa contu-

L12 macem

macem Regia Dignitate exutum pronunciat, Subditos populos a fide jurando data absolvit, prohibet ne excommunicato obedient, licentiam concedit, quin imo jubet tanquam Solio vacante alium Regem eligere. Quid inde eveniat? nisi Seditiones, bella civilia in Republica, Schismata in Ecclesia? Regem depositum Censuræ non repente usque adeo miserabilem efficient, ut non aliqua saltem populi pars Domini carissimi fortunam sequatur, supererunt copiæ, munitæ urbes, bellum æmulo inferet, ut Henricus Rudolpho. Uterque Rex Episcopos divisos suis addictos partibus habebit. Episcopis priori Regi faventibus, & Papæ infensis prætextus neutiquam deerit, quo Papam accusent, & Summo Pontificatu indignum proclament. Eum bene maleve deponent, Antipapam creabunt, qualis Guibertus fuit, quem Rex, ipsius Defensor, valido cinctus exercitu in Sacrae Sedis possessionem immittet.

Sed

Sed progrediamur. Rex depo-
itus non amplius Rex est. Demus
hoc interim Adversario. Ergo si ut
Regem se nihilominus gerat, Tyrann-
nus est, id est, manifestus Reipublicæ
hostis, quem jugulare, non modo, cui-
cunque libet, licet, sed etiam expedit
& pulchrum est. Si ergo adsit unus in
Regno fanaticus, qui forte in Plutar-
cho vitam Timoleonis aut Bruti lege-
rit, & putet supremum gloriæ apicem
se consecuturum, si patriam a Tyran-
nide liberet, aut exempla in Sacra
Pagina relata in se quoque cadere
posse existimet, credatque, se velut
alterum *Aod* aut *Judith* ad salvandum
populum Dei a Deo vocari, vita Re-
gis ab arbitrio stulti hominis pende-
bit, qui facinore immortali memoria
digno, gratiam Summi Pontificis ini-
re, & si in ipso conatu, vel re peracta
opprimatur, Martyrii coronam adi-
pisci, festinabit. In historia ultimo-
rum sæculorum nimis multa, eheu!
funestæ maniæ exempla (*) legimus,

L 1 3 per-

(*) Hic sine dubio Fleurius memor est hor-
rendo-

permisitque Deus horrendos eventus ex illis opinionibus sequi, quæ excommunicationis effectus plus justo extendunt, ut saltē docente experientia quid verum falsumve sit discernamus.

Nunc vero ad sapientissimæ antiquitatis principia redeamus. Rex excommunicari potest sicut homo privatus, non infior. Sed vix unquam

rendorum eventuum, cum anno 1589. Jacobus Clemens Ord. Præd. * Frater Laicus Regem gant. vid. Galliæ Henricum III. sica veneno illita trucidavit. Item cum Henricus IV. Rex Galliæ anno 1593. a Joanne Castell vulneratus, & anno 1610. Sæc. XVI. a Francisco Ravaillac occisus est. p. 12. & seq.

Truculentis his scenis antiquioribus accensari jure merito possunt recentiores. Cum scilicet anno 1757. Regem Christianissimum Ludovicum XV. quidam nomine *Damien* insinuæ facis homo pugione feriit, interempturus haud dubie, nisi Divina Clementia optimum Principem non sine prodigiæ specie servasset. Ad eandem rerum classem pertinet, quod anno 1758. exequunt Josephum Regem Lusitaniæ curru Regio venum conjurati effusis glandibus tantum non interficerint.

Ceterum his, quæ inter S. Gregorium VII. & Henricum IV. acta sunt, simillima inter Summos Ponti-

quam hac potestate uti per prudentiæ leges licet. Ponainus autem hunc casum et si admodum rarum, excommunicandum esse supremum Principe. Tunc ea Jurisdictio æque Episcopo Dioecesano competit ac Summo Pontifici, & a quocunque excommunicetur, effectus ad nulla alia quam ad Spiritualia extenditur. Nimurum Regi excommunicato Sacramento rum participem fieri non licet, non licet intrare Ecclesiam, cum Fidelibus orare, nec Fidelibus licet ullum publicum Religionis actum cum ipso

L 1 4 exer-

Pontifices tres & Ludovicum Bavaram, Principe piissimum, Romanorum Imperatorem, & Monasterii nostri Ettalensis Augustissimum Fundatorem, evenerunt. Nam R̄mam frustra vocatus, excommunicatus, Cæsarea Dignitate exutus, populi a Fide jurata absoluti, Principes Imperii alium Imperatorem (Carolum IV.) eligere jussi, seditiones, bella Civilia, Schismata exorta, Imperator depositus armis se tuitus est, æmulum Fridericum Pulchrum armis superavit, Papa Ioannes XXII. Hæresis accusatus, Antipapa (Petrus de Corbario seu Nicolaus V.) intrusus. Nec turbaram finis advenit donec Ludovicus Imperator non sine suspicione accepti veneni extintus est, Palat. & alii.

exercere. At Subditi Principis excommunicati nihilominus ei obedire tenentur in omnibus, quæ Legi Divinæ adversa non sunt. Nemo unquam, saltem in Sæculis Ecclesiæ claris, affirmavit, aut docuit, quod privato excommunicato proprietas bonorum suorum aut jurisdictione in mancipia sua, aut Patrifamilias potestas in filios suos auferatur. **JES**us Christus Evangelium introducens nemini vim intulit, sed placide novam doctrinam auditorebus suis insinuavit, ut **Sanctus Augustinus** notat. **Dixit** Servator mundi, Regnum suum non esse de hoc Mundo, & ne quidem auctoritate arbitri inter duos fratres litigantes infuscipere voluit. **Jussit** Cæsari reddi, quæ sunt Cæsaris, quamvis Cæsar ille esset Tiberius, non Ethnicus modo, sed etiam hominum nequissimus. Atque ut paucis complectar oinna, venit Mundum reparare, convertens corda, & in ordine rerum humanarum nihil mutans. **Apostoli**, eosque Successores, Divini Magistri vestigiis insistentes, semper docuerunt

de vera Rel.

c. 16. n. 31.

Joan. 18. 36.

Lue 12. 14.

1. Petr. 2. 13.

8. Rom. 13.

1. 2. Et c.

runt privatos, Magistratibus & Principibus subesse debere, atque Servos, subditos esse Dominis suis, sive bonis sive discolis, Christianis aut Infidelibus. Demum post annos mille, ut observaveris Lector, multi novam Regiminis formam excoxitandam esse, & Caput Ecclesiæ Monarcham ceteris Monarchis omnibus etiam in causis secularibus superiorem constitendum putarunt; si enim Papa in quocunque casu aut sub quacunque ratione Jurisdictione gaudet, Principibus sive potestate directa, sive indirecta Regnum dare & eripere, fateamur candide, ipsum solum in Orbe Christiano vere Monarcham esse, Ecclesiisque per annos mille hanc Jurisdictionem vel ignorasse, vel neglexisse. (*)

Gregorius VII. illo quoque præjudicio, a multis recepto, laborabat, quod Deum Justitiam suam patefacere in hoc mundo oporteret. Inde

L 5 in

(*) De hac Quæstione operæ pretium est legere *Tractatum de Pot. S. Pont. Magn. Pat. Greg. Zallwein Rett. u. S. pag. 73.*

in epistolis suis illis, qui S. Petro fideles futuri essent, prosperitatem temporalem promittit, dum interim vitam etiam æternam expectarent, & rebellibus tam temporalis, quam æternæ felicitatis jacturam comminatur, tanta fiducia, ut in secunda Sententia Excommunicationis contra Regem Henricum lata, oratione ad S.

*Hist. lib.
LXIII. §. 1.*

Petrum directa, eum roget, ut ab hoc Principe in bello felicitatem & victoriæ gloriam auferat. Tum subjungit: *Ita enim, tibi omnem potestatem in Cælo & in terra dataam esse, coram universi orbis facie ostendes.* Credebat fine dubio Pontifex, Deum, cui causæ suæ æquitas & puritas intentiæ cognita erat, preces suas exauditurum. Sed Deus ad arbitrium hominum miracula edere non solet, videturque hujus vaticinii temeritatem contrario eventu voluisse confundere; quippe elapso aliquot mensium spatio memorabili pugna edita, in qua multum humani sanguinis fusum, Rudolphus Rex cecidit, cui Papa palam promiserat, Henricus vero Rex,

omni-

omnibus diris devotus, insignem victoriam reportavit. Ita Regula, quam Gregorius ponebat, contra ipsum convertebatur, & si ab even-
tu bono malove judicare licuisset, lo-
cus erat credendi, ejus preces Deo
neutiquam fuisse acceptas. Denique
tanto rigore Papa Regem Henricum
non modo ad frugem non adducit,
sed occasionem præbet, novis se se
criminibus illigandi, bella inter cives
cruenta accedit, quibus Germania &
Italia quasi voracibus flammis vastan-
tur; Schismatis in Ecclesia causa est,
obsidetur Romæ, fugere cogitur, &
Salerni in exilio mori.

An non Gregorio Papæ quisquam
merito dicere potuisset; si bona tem-
poralia in tua potestate sunt, cur iis
te ipsum beatum non facis? si non
sunt, cur ea aliis promittis? Elige an
Apostoli vel Imperatoris personam
gerere velis. Apostoli Majestas &
Potentia interna est & spiritualis, fo-
ris infirmitas & ærumnæ. Impera-
tori res omnes, quibus sensus maxi-
me afficiuntur, necessariae sunt, Re-
gna,

gna, ingentes exercitus, thesauri immensi, quibus milites alantur. Non potes duas conditiones, sua natura tam dissitas, tam diversas, in te uno conjungere, nec proderit tibi patientia ærumnarum, quas tibi molimina viribus majora pepererint.

Huc usque præcipue consideravi antiquam Disciplinam relaxatam, aliasque tentationes, quibus Deus Ecclesiam suam a Sæculo sexto usque ad duodecimum vexari probarique permisit. Restat ut de subsidiis pauca dicam, quibus omnipotens Numen Ecclesiam suam conservavit, implevitque clementissimam promissionem, semper se ei præsentem futurum, & nunquam passurum, ut portis Inferi succumbat.

§. XIX.

Episcopo-
rum Suc-
cessio.

In primis Episcoporum successio in plerisque Ecclesiis ab origine sua sine interruptione usque ad hæc tempora appareat. Episcoporum seriem cuiuslibet Sedis in Collectionibus, quibus Titulus: *Gallia Christiana, Italia Sacra*, aliisque similibus habemus.